

METSÄNEUVOSTON KOKOUS 1/2017

Aika: 22.3.2017 klo 11.00–13.00 (kahvia tarjolla klo 10.30)

Paikka: Ravintola Sipuli, Kanavaranta 7

Osallistujat:

Kimmo Tiilikainen, MMM / YM, pj. (klo 13 asti)

Anu Avaskari, Saamelaiskäräjät

Ari Eini, Suomen metsäkeskus

Juha Hakkarainen, MTK r.y.

Helena Herttuainen, Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden liitto Loimu ry

Pentti Hyttinen, Metsähallitus

Maria Isolahti, Suomen 4H-liitto

Mikko Jalo, Suomen Partiolaiset - Finlands

Scouter ry

Helena Kempas, Suomen Latu ry

Marja Kokkonen, MMM (pj klo 13 alkaen)

Jari Kostama, Energiateollisuus ry

Timo Leppä, Kemianteollisuus ry

Annikki Mäkelä-Carter, Helsingin yliopisto

Liisa Mäkijärvi, Suomen Metsäsäätiö

Juha S. Niemelä, MMM

Maarit Loiskekoski, YM

Håkan Nystrand, METO - Metsäalan

Asiantuntijat ry

Leena Paavilainen, Luonnonvarakeskus

Jarkko Nurmi, Suomen riistakeskus

Matti Peltola, Koneyrittäjien liitto ry

Sirpa Kärkkäinen, Suomen Metsäyhdistys ry

Saija Kuusela, Suomen ympäristökeskus

Jari Luukkonen, WWF Suomi

Tomi Salo, Metsäteollisuus ry

Esko Juvonen, MMM

Katja Matveinen, MMM, sihteeri

Asiantuntijat:

Jukka-Pekka Kataja, MMM

Iina Bister, MMM

Matti Mäkelä, MMM

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 11.05.

METSO-vetoomus siirrettiin käsiteltäväksi kohtana 4.

2. Metsäneuvoston edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio (liite 1).

3. Ministeri Tiilikaisen ajankohtaiskatsaus

Joukko tutkijoita on tällä viikolla esittämässä huolensa siitä, onko monimuotoisuus otettu riittävästi huomioon metsänkäyttöä koskevissa suunnitelmissa. Tieteellinen keskustelu on aina tervetullutta, ja on hyvä, että näkemyksiä esitetään.

Reilu vuosi sitten alkoi ns. pyöreän pöydän keskustelu. Osana tätä keskusteluprosessia lanseerattiin tammikuussa Luontolahjani satavuotiaalle -kampanja. Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlan kunniaksi maanomistajia kutsutaan perustamaan yksityisiä luonnonsuojelualueita. Kampanjassa suojelu tapahtuu vapaaehtoisesti ja ilman korvausta. Juhlavuoden kampanjan tavoitteena on saada jokaiseen Suomen 18 maakuntaan vähintään 100 hehtaaria uusia, maanomistajan omistukseen jääviä, pysyvästi suojeltuja luonnonsuojelualueita. Valtio osallistuu kampanjaan suojelemalla yksityisten osallistujien suojelualueita vastaavan pinta-alan. Kampanjaan kutsutaan mukaan myös kuntia, joille on asetettu sama 1800 ha:n tavoite. Yksityisten, valtion ja kuntien suojelun yhteistavoite on 5400 ha. Myös metsää omistamattomilla on mahdollisuus osallistua kampanjaan lahjoittamalla rahaa luonnonsuojelusäätiöille.

Monimuotoisuutta turvataan osana metsien hoitoa ja käyttöä yhä enenevässä määrin. Toimijoiden omat hankkeet tukevat sateenvarjona toimivaa Monimetsää. Metsäteollisuus lanseerasi ympäristöohjelmansa huhtikuussa 2016. MTK, SLC ja Energiateollisuus lanseerasivat lokakuussa 2016 kampanjan laho- ja kolopuiden tuottamiseksi sähkölinjojen reunoille. Metsähallitus lanseerasi tammikuussa 2017 tekopötkelökampanjan. Kampanjalla toteutetaan osaltaan Metsähallituksen omistajalinjauksia, joissa todetaan, että yleisiä yhteiskunnallisia velvoitteita voidaan toteuttaa myös kustannustehokkailla aktiivisilla luonnon- ja vesienhoitotoimilla ja muilla hyötyjä lisäävillä toimenpiteillä. WWF puolestaan on lanseerannut metsäoppaan, johon liittyy metsähaaste. Metsäalan toimijat ovat siis laajasti olleet mukana edistämässä talousmetsien luonnonhoitoa. Tätä työtä on hyvä ja tarpeellista jatkaa.

Päästökaupasta sovittiin muutamia viikkoja sitten ympäristöneuvostossa vuoteen 2030 saakka. Päästökauppaa on tarkoitus tehostaa ja vähentää päästöoikeuksia, jotta hiilidioksiditonille muodostuisi hinta ja päästöjä saataisiin vähennettyä. Teollisuudelle olisi tulossa ilmaisia päästöoikeuksia.

Malta pyrkii puheenjohtajakaudellaan saamaan päätökseen päästökaupan ulkopuolisten päästöjen vähentämiseen sekä hiilinieluihin ja maankäytön muutokseen liittyvän LULUCF-paketin. Euroopan parlamentti on aloittanut paketin käsittelyn, ja luonnoksia muutosesityksistä on ollut käsittelyssä eri valiokunnissa. LULUCF-esitystä on käsitelty myös ympäristöneuvostossa, ja Suomi on tuonut aktiivisesti esille muutosehdotuksia.

Ongelmallisin kohta Suomen näkökulmasta on edelleen metsien vertailutason määrittäminen. Vertailutasolla määritellään nielujen vähimmäismäärä. Hiilinielun ylläpidosta saa pisteitä vasta, kun mennään sen yli. Muut maat halusivat ankkuroida hiilinielun historialliseen hiilinieluun. Jos vertailutaso määritellään tietyn vuoden perusteella, jäsenmaita ei kohdella yhdenvertaisesti, koska metsille on ollut eri käyttöasteita eri maissa ja suhdanteet ovat olleet erilaisia. Suomessa metsien kasvusta on hyödynnetty

tuolloin vain 65 %, jolloin 35 % olisi nielupohjaa. Samalla ajanjaksolla Ruotsissa on hakattu 85 % kasvusta, jolloin nielu olisi 15 %. Espanjassa puolestaan on hyödynnetty alle 40 % kasvusta, jolloin siellä pitäisi sitoutua yli 60 %:n nieluun.

Suomen tavoitteina LULUCF-ehdotuksen osalta ovat: 1) mahdollistaa metsien lisääntyvä, monipuolinen ja kestävä käyttö tulevaisuudessakin, 2) todellisia nieluja ja päästöjä heijastavat laskentasäännöt sekä 3) nieluyksiköiden rajoitettu käyttäminen tavoitteen saavuttamiseksi. Suomelle voi olla tulossa 1,3 %:n nielujousto, mutta pahimmassa tapauksessa tilanne on toiseen suuntaan. Suomen tavoite ei ole heikentää EU:n ilmastopaketin kunnianhimoa. Nielun kokonaismäärän vähentämistä ei ajeta, mutta erilaisia tapoja saavuttaa nielu - kuten metsittäminen ja metsien kasvu - tulisi kohdella samanvertaisina. Suomi on ehdottanut, että nieluihin luotaisiin oma kategoria edistämään pitkäkestoisten puutuotteiden käyttöä. Tällöin nielun kasvua voitaisiin edistää politiikkatoimin. Rakentamalla puusta sidotaan hiiltä pitkäksi ajaksi, mikä on viisasta käyttöä.

RES-direktiivi ja siihen sisältyvät biomassan kestävyyskriteerit ovat tulossa parlamentin käsittelyyn. Maaliskuun lopussa neuvoston energiatyöryhmässä käsitellään niiden vaikutusarviota, mutta ei vielä tarkempaa sisältöä. Ei ole vielä tiedossa, milloin kestävyyskriteerit tulevat tarkempaan käsittelyyn. Suomen näkökulmasta pohjaesitys on hyvä. Se mahdollistaa riskinarviointiin perustuvan lähestymistavan. Maatasolla voidaan osoittaa, että metsänhoito on hyvällä tasolla. Pientä hiontaa tarvittaneen esimerkiksi biopolttoaineiden raaka-ainepohjan osalta. Monet Euroopan maat ovat kestävyyskriteerien asettamista vastaan. Todennäköisesti ne kuitenkin tulevat ennemmin tai myöhemmin.

RES-direktiiviin liittyy toimivaltakiista ympäristö- ja teollisuusvaliokuntien välillä. Oletus on, että raportöörinä tulisi olemaan hollantilainen Bas Eickhout. Varjoraportöörinä on myös suomalaisemppejä eli Merja Kyllönen ja Nils Torvalds. Ministeri Tiilikainen kävi Strasbourgissa tapaamassa keskeisiä raportöörejä, valiokuntien puheenjohtajia jne. Tapaamisia oli noin 15:n ilmasto- ja energia-asioita käsittelevän mepin kanssa. Samaan aikaan jatketaan vaikuttamista ministerineuvoston suuntaan.

Hiilinielujen vähentymisestä on käyty keskustelua. Pariisin ilmastopöytäkirja lähtee siitä, että nielut ja päästöt ovat tasapainossa. Jos päästöjä vähennetään ja Luken arvion mukainen metsien kehitys toteutuu, Suomen on mahdollista olla hiilineutraali maa noin 2045 paikkeilla. Ruotsilla on samankaltaisia ajatuksia kuin Suomella.

Kemera-lain muutos on edennyt ripeästi eduskunnassa, ja myös ministeriössä tehdään työtä, jotta edetään ripeästi. Vuonna 2016 hyväksyttiin rahoitushakemuksia 65,3 miljoonalla eurolla ja maksettiin metsänhoito- ja metsänparannustöitä 52 miljoonalla eurolla. Siten valtuutta siirtyi 22,7 miljoonan euron edestä vuodelle 2017, ja vuonna 2017 voidaan hyväksyä rahoitushakemuksia 81,7 miljoonalla eurolla. Määrärahaa on käytettävissä 56,23 miljoonaa euroa maksatuksiin. Eduskunnan lausumassa vuoden 2017 talousarvioesityksestä todetaan, että vuonna 2016 käyttämättä jäänyttä määrärahaa vastaava summa tulisi myöntää lisäbudjetissa momentille 30.40.44. Tämä mahdollistaisi noin 12 miljoonan maksatusmäärärahan siirron tälle vuodelle. Ministeri toivoi uusien hakemusten johtavan toteutukseen nopeasti lyhennetyin määrärajan mukaisesti.

Metsävaratietolain osalta on tullut viivästys. Lakiesitys on törmännyt perustuslaillisiin ongelmiin. Nyt katsotaan, miten ongelmia voidaan ratkoa.

Hallitus lähestyy puolivälitarkastelua. Metsäneuvoston vetoamuksesta METSO-rahoituksen puolesta käsitellään myöhemmin kokouksessa. Molemmat ministeriöt ovat esittäneet lisäystä METSO-rahoitukseen. Koko hallituksen pitää kuitenkin sitoutua rahoituksen lisäämiseen, ja pitää myös keksiä, mistä vastaavasti leikataan rahoitusta. Näille pyrkimyksille metsäneuvoston tuki on tärkeä.

WWF on päättänyt jättää paikkansa työvaliokunnassa ja verkostoissa, mutta osallistuu jatkossakin aktiivisesti metsäneuvoston työhön. Ministeri Tiilikainen kysyi, haluaako WWF selventää tai kommentoida.

Jari Luukkonen totesi, että Liisa Rohweder on viestinyt asiasta. Kyse on resurssien käytöstä. WWF jatkaa mielellään metsäneuvostossa ja on mukana vaikuttamassa. Monia asioita viedään samaan suuntaan, mutta on myös asioita, joista ollaan eri mieltä. Vaikuttavuus ei ole työryhmissä riittävän tehokasta, jotta siihen kannattaisi käyttää resursseja.

Keskustelussa tuotiin esille, että on hauska kuulla, että päästökaupasta on päästy yhteisymmärrykseen. Kysyttiin, mitä tapahtuu päästökaupalle Brexitin myötä, kun Iso-Britannia todennäköisesti jättää päästökaupan. Ministeri vastasi, että ei ole vielä täysin selvää, mitä britit tekevät. Norja on mukana päästökaupassa, vaikei ole EU:n jäsen. Brittien kannalta olisi varmaan hyvä olla mukana. Aika näyttää. Brittikollegat ovat sanoneet, että ilmastopolitiikan kunnianhimo ei laannu.

Tuotiin esille tyytyväisyys Kemeran etenemisestä. Ratkaisua odotetaan. Pyydettiin viemään viestiä, että hakemusten jättämisessä käytettäisiin sähköisiä järjestelmiä. Kaikilla firmoilla ei ole omia sähköisiä järjestelmiä, mutta rajapintapalvelu on olemassa ja Metsään.fi toimii. Nyt se on tullut toimijoillekin maksuttomaksi.

Pitkäkestoisia tuotteita koskevaa tavoitetta pidettiin hyvänä. Tuotiin esille, että ilmastoneutraalius vuoteen 2045 mennessä tarkoittanee joko sitä, että ei käytetä ollenkaan fossiilista energiaa tai sitä, että metsien nielulla kompensoidaan fossiilisen energian käyttö. Kysyttiin, mihin jälkimmäinen vaihtoehto perustuu yksityiskohtaisemmin.

Ministeri vastasi, että ilmastolain mukaan vuoteen 2050 mennessä tavoitellaan päästökaupan ulkopuolisten päästöjen alentumista 80–95 %. Sitä kohti ollaan menossa. Vuoden 2020 tavoitteita ollaan saavuttamassa etuajassa. Nyt tarkennetaan vuoden 2030 tavoitteita. Jos metsien nielu säilyy suurin piirtein nykytasolla pidemmällä aikavälillä, päästöjen ja nielujen käyrä alkaa leikata. Metsien kasvun ylijäämä suhteessa käyttöön on niin suuri, että se nielee kaiken mitä yhteiskunta muuten ilmoille päästää. Päästöjä halutaan vahvasti alaspäin, jotta viimeiset voidaan sitoa nielulla.

Tuotiin esille, että nielukysymyksessä ei pidä antaa periksi, ja että on hyvä, että varjoraporttoreinä on suomalaisia. Kyse on oikeudenmukaisuudesta. 2045 hiilineutraalisuustavoitteet kertovat, ettei Suomi ole jälkijunassa.

Kestävyysskriteereitä koskevaa pohjaesitystä pidettiin hyvänä. Tuotiin kuitenkin esille, että pohjaesitystä todennäköisesti haastetaan. Siihen kannattaa varautua.

4. METSO-vetoamus

Tomi Salo kertoi, että Metsäteollisuus ry on valmistellut vetoomusta METSO-rahoituksen lisäämisen puolesta (liite 2). Tavoitteena oli, että kaikki muut metsäneuvoston jäsenet paitsi ministeriöt allekirjoittaisivat vetoomuksen. Yksi nimi jäi puuttumaan, eli allekirjoittajissa on 22 tahoja. Mikko Peltola totesi, että Koneyrittäjät eivät allekirjoittaneet, koska heidän mielestään tässä taloustilanteessa olemassa olevat kirjaukset ovat riittävät. Koneyrittäjät haluaisi kehittää uusia innovatiivisempia lähestymistapoja, kuten joukkorahoitusta.

Tekstiä on muutettu kokousmateriaalin mukana lähetettyyn versioon siten, että on viitattu metsäneuvoston allekirjoittaneisiin jäseniin. Vetoamus lähetetään hallitukselle allekirjoittavien jäsenten yhteisenä vetoomuksena METSO-rahoituksen vahvistamisen puolesta. Vetoamus on vahva viesti hallitukselle. Tomi Salo kiitti kaikkia vetoomukseen yhtyneitä, ja pyysi heitä laittamaan nimensä listaan, joka laitettiin kiertämään.

Ministeri Tiilikainen totesi, että vetoamus on esitelty ja halukkaat jäsenet voivat allekirjoittaa sen kokouksen kuluessa. Ministeriöt ottavat vetoamuksen vastaan. Molemmat ministeriöt ovat lähteneet rahoituksen vahvistamisesta omissa esityksissään. Ministeri tulkitse vetoamuksen tukena sille työlle.

5. Kansallinen metsästrategia 2025:n seurantaraportti vuodelle 2016 ja tilannekatsaus metsästrategian strategisten hankkeiden toimeenpanoon, Marja Kokkonen, MMM
6. Mahdolliset muutostarpeet metsästrategian hankkeisiin, Marja Kokkonen, MMM

Marja Kokkonen esitteli Kansallisen metsästrategian seurantaraportin, tilannekatsauksen metsästrategian strategisten hankkeiden toimeenpanoon sekä mahdolliset muutostarpeet metsästrategian hankkeisiin (liitteet 3, 3b).

Kiitettiin esityksestä. Kokonaisuutta pidettiin hyvänä, ja se menee hyvin eteenpäin. Raportointitapaa kiiteltiin. Se antaa hyvän yleiskuvan tilanteesta ja nostaa esille pullonkauloja. Keskeisiä toimia ja kehitysehdotuksia pidettiin ansiokkaina.

Kysyttiin tilastoinnin kehittämiseen liittyen, johtuuko jalostusarvon kasvattamista ja resurssien tehokasta hyödyntämistä koskevan mittaritiedon puute tilastoinnin puutteesta vai siitä, että mittareita pitäisi kehittää tavoitteiden saavuttamiseksi. Vastattiin, että tilastoinnin suhteen on ongelmana tiedon päivittyminen parin vuoden viiveellä. Mittari sinällään on tärkeä; puun käyttöä lisätään, muttei tuhlata.

Kysyttiin, mitkä ovat koulutusta koskevien mittareiden lähtötasot. Vastattiin, että lähtötiedot pyritään tarkistamaan Vipusesta.

Tuotiin esille, että tietopohjan lisääminen myös energiakäytön virroista on tärkeää. Raakapuusta on tietoa, mutta sivutuotevirroista sitä ei ole niin paljon saatavilla. Vastattiin, että EU-tasolla kysyttiin energiaksi käytettävistä sivuvirroista; asiasta valmisteltu muistio pyritään toimittamaan mahdollisuuksien mukaan myös metsäneuvostolle.

Lisäksi toivottiin lisää panostusta ekosysteemipalveluiden tilastointiin. Se auttaisi myös EU:n biodiversiteettitavoitteiden saavuttamisessa, esimerkiksi MAES-prosessin suhteen. Tuotiin esille, että MAES-prosessissa on Suomesta ollut mukana YM ja SYKE, mutta prosessi ei etene vain niiden voimin.

Tuotiin esille, että tutkimustiedon jalkauttaminen on välttämätöntä. Käytännön organisaatioilla ei ole resursseja hyödyntää akateemista tietoa. Hankkeiden suunnittelussa pitäisi ottaa huomioon tiedon käyttäjä ja käyttötapa. Pitäisi olla "extension service" tiedon käyttöön saamiseksi, ts. hankkeisiin pitäisi suunnitella ekstensio-osa, ja tulokset olisi raportoitu siitä näkökulmasta. Todettiin, että tiedon pitää olla korkealaatuista, mutta samalla se pitää saada hyödynnettäväksi. Tuotiin esille, että Lukessa uusia toimintamalleja mietitään Uudet liiketoimintamallit -yksikössä, jota Leena Paavilainen vetää. Esitettiin, että tutkimusteemoja käsiteltäisiin metsäneuvostossa, jotta tutkimukseen tulisi relevantteja teemoja. Tuotiin esille, että MMM:ssä kerätään koko ajan selvitystarpeita ja katsotaan, mistä lähteestä niitä voitaisiin rahoittaa.

Tuotiin esille, että tutkimusta koskevat mittarit antavat huonon kuvan, vaikka muutoksia on tapahtunut. On olemassa muutakin rahoitusta kuin mitä on tilastoitu mittariin. Suomen Akatemian luonnontieteen toimikunnassa on nähty muutos siihen suuntaan, että mietitään uusia elinkeinoja ja biomassan konvertointia uusiin tuotteisiin. Hankkeiden laatu on korkea. Mukana on muun muassa erilaisia lääketieteen ja materiaalitekniikan sovelluksia.

Tuotiin esille, että Metsäsäätiö jakaa vuosittain 1,5 miljoonaa euroa. Metsäsäätiössä kaivataan hankehakemuksia, jotka liikkuisivat metsäelinkeinon ja yhteiskunnan rajapinnassa sivuten sitä taloudellisesti. Ne voisivat koskea esimerkiksi elinkeinon kannattavuutta. Elinkeinon hyvinvointiin monella tavalla liittyvistä tutkimuksista on melkein krooninen pula. Tutkimushankkeiden rahoittajia pitäisi miettiä laaja-alaisesti.

Tuotiin esille, että metsätiedon osalta tulisi ottaa rohkea etunoja tiedon hyödyntämisessä. Metsätietoseminaarissa esiteltiin mielenkiintoisia tuloksia. Teknologia mahdollistaa mitä tahansa.

Tuotiin esille, että kaavoituksen osalta puuttuu järjestelmä, jolla voitaisiin arvioida metsätaloudellisia vaikutuksia. Työkaluja arviointiin ei ole, vaikka tieto on järjestelmissä.

Tuotiin esille, että biodiversiteetin osalta tulisi rohkeasti hakea uusia avauksia ja uusia malleja. Innovatiivisuutta ja yritysten osallistumista biodiversiteetin turvaamiseen tarvittaisiin nykyistä enemmän; markkinalähtöisyys pitäisi saada enemmän mukaan. Monimetsä-hanke ja pyöreän pöydän prosessi ovat käynnissä, mutta ne eivät riitä. Osana pyöreän pöydän prosessia käynnissä on Luontolahjani satavuotiaalle -kampanja. Metsäteollisuus on lanseeraamassa 10.4. Lisää lahoppuuta metsiin -toimintaohjelman. Tomi Salo haastoi sidosryhmät mukaan. Tuotiin esille, että monimuotoisuus on mukana myös uudessa kannustejärjestelmässä.

Tuotiin esille, että taimikonhoito nousee tarkasteluun monesta näkökulmasta. Tämän vuoden painopisteissä on mukana metsien kasvun lisääminen ja kannustejärjestelmä. Tarvittaisiin konkreettisia toimenpiteitä. Taimikonhoidon näkökulmasta Kemera ei kannustejärjestelmänä riitä. Sitä pitäisi edistää kampanjalla. Taimikonhoito on kohtalonkysymys tulevien hakkuumahdollisuuksien kannalta. Taimikonhoito lienee mukana metsien kasvun lisäämistä koskevassa hankkeessa.

Tuotiin esille, että kannustejärjestelmän osalta aikataulu on hyvä ja selkeä. Syksyllä saadaan tarkempia ajatuksia Kemeran jatkoksi. Uutta kannustejärjestelmää pitää alkaa pohjustaa myös Brysselissä.

Isoja yhteishankkeita ja metsäluonnonhoitoa pidettiin tärkeinä uuteen kannustejärjestelmään sisällytettävänä elementteinä. Sen sijaan perustylälajit herättivät enemmän keskustelua, erityisesti haketustuen tarpeellisuus. Tuotiin toisaalta esille, että valtion tuella ei haluta polttaa kuitupuuta. Toisaalta todettiin, että kannustejärjestelmä on tärkeä metsähakkeen käytön kannalta. Metsähakkeen tukiehdot heikkenevät jatkossa. Metsähakkeen käyttö on ollut laskevaa. Vuonna 2016 sitä käytettiin 1 TWh vähemmän kuin aiemmin. Metsäteollisuuden sivutuotteita käytettiin sen sijaan 2 TWh enemmän. Siirtymää on ollut puukomponenttien sisällä, ei fossiilisesta puuhun. Ratkaisevaa on tukkusähkön alhainen hinta.

Tuotiin esille, että puuston kasvun lisääminen linkittyy uuteen kannustejärjestelmään ja siementuotannon järjestämiseen. Kasvun pitää olla kestävä ja kannattavaa, esimerkiksi miten lannoituksen edistäminen tehdään kestävästi. Myös ilmastokysymys tukee kasvun lisäämistä.

Tuotiin esille, että puuston kasvun lisäämiseen ja suurempiin kestäviin hakkuumahdollisuuksiin liittyy nykyistä jalostetumman materiaalin hyödyntäminen. Jalostetun metsänviljelymateriaalin tilanne on kuusen osalta erittäin huono. Nyt istutettavat taimet kohtaavat kaatohetkellä ilmastonmuutoksen. Tuottavuuden lisäksi pitää siksi vahvistaa resistenssiä. Ruotsista on tässä jääty jälkeen, ja asiaan pitää kiinnittää huomiota.

Tuotiin esille, että metsien kasvun lisääminen on kokonaisuus, joka sisältää myös tutkimus- ja kehitystyötä. CLIC Innovationilla on menossa iso aloite, jonka takana ovat metsäteollisuusyritykset ja Fortum.

Tuotiin esille, että EU:n isoja hankkeita eli LULUCF:ää, nieluja ja kestävyyskriteereitä tulee seurata jatkossakin.

Tuotiin esille, että partiolaiset näkevät metsäsuhdeajattelun metsäsektorille hyödyllisenä. Todettiin, että SMY on tehnyt ansiokasta työtä. Myös partiolaisissa on tehty paljon aiheeseen liittyen. Metsäsuhteen muodostumisessa tärkeää on, mitä koulun ulkopuolella tapahtuu. Partio on Suomen suurin nuorisjärjestö. Partiolaisilla on käynnissä metsäohjelma. Käynnissä on myös partiolaisten metsäsuhdetta koskeva tutkimus Vaasan yliopistossa. Sovelluskaupasta ilmaiseksi löytyvä mobiilimetsäpeli on ehdolla Suomen oppimiskeskus ry:n vuoden digitaaliseksi ratkaisuksi. Vastattiin, että pyritään lisäämään raporttiin myös metsäohjelman toimia.

Kysyttiin, mitä Metsähallituksen selvitys retkeilyalueista tarkoittaa saamelaiden kotiseutualueella. Tuotiin esille maankäytön sovittaminen Inarin retkeilyalueen suunnittelun yhteydessä. Virkistyskäytön ja saamelaiden intressit eivät kohta, ja prosessi on ollut vaikea. Oltiin yhtä mieltä siitä, että yhteensovittaminen ei ole yksinkertaista. Todettiin, että sitä varten Pohjois-Suomeen on perustettu kuntakohtaisia neuvottelukuntia. Tuotiin esille, että retkeilyalueselvitys ja moottorikelkkareitistökytymykset konkretisoituvat vielä tämän vuoden aikana.

Seurantaraportti todettiin hyväksytyksi keskustelussa esitetyillä pienillä täsmennyksillä.

7. Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä: TEM:n toimenpiteet, Mika Aalto, TEM

Todettiin, että Mika Aalto joutui perumaan tulonsa. Esitys on lähetetty sähköpostilla, ja se merkittiin tiedoksi (liite 4).

8. Maakuntaudistuksen vaikutukset metsäalalla, Juha Niemelä, MMM

Juha Niemelä esitteli maakuntaudistuksen vaikutuksia metsäalalla (liite 5). Ajanpuutteen vuoksi aiheesta ei käyty keskustelua. Esitys merkittiin tiedoksi.

9. Tiedoksi: Metsäsuhteiden kenttä -tiivistelmä, Sirpa Kärkkäinen, SMY

Sirpa Kärkkäinen esitteli lyhyeksi myös kokousmateriaalina lähetettyä Metsäsuhteiden kenttä -tiivistelmää (liite 6). Olemassa on myös pidempi versio, josta tehdään julkaisu. Seuraava vaihe lienee hankkeiden käynnistäminen. Sirpa Kärkkäinen pyysi kertomaan, jos joku organisaatio kokee olevansa väärässä kohdassa metsäsuhteiden kenttää.

Kiitettiin hyvästä tiivistelmästä. Tuotiin esille, että metsäsuhteen kautta voisi tiivistää yhteistoimintaa ja päästä vastakkainasettelusta. Pidettiin hienona, että metsäsuhteen moniulotteisuus on oivallettu.

Tuotiin esille ennen ammatinvalintaa tapahtuvan metsäopetuksen tärkeys. Mukana on yhteistyössä laaja joukko toimijoita. Koulujen uudet opetussuunnitelmat ovat lisänneet kysyntää metsäasioiden opetukselle. metsäorganisaatiot ovat kuitenkin ohuita, eikä aika tahdo kaikkialla riittää. Olisi hyvä saada kaikki kävelemään samaan suuntaan. Tarvitaan uudenlaisia toimintamalleja ja sisältöä.

10. Muut asiat

- **Jokamiehenoikeudet Unescon aineettoman maailmanperinnön listalle, Helena Kempas, Suomen Latu**

Helena Kempas kertoi, että Suomen Latu on esittämässä jokamiehenoikeuksia Unescon aineettoman maailmanperinnön listalle ja toivoi metsäneuvoston voivan yhtyä esitykseen (liite 7). Eki Karlsson on lähettänyt aiheesta sähköpostia. Kansallinen haku on auki 30.4. asti. OKM päättää listalle pääsystä. Asiaa on valmisteltu jo vuodesta 2012, jolloin metsäneuvostolla oli ns. elämänlaatutyöryhmä.

Puheenjohtaja totesi, että Suomen Ladun esitys on saapunut ja kommentteja voi lähettää Eki Karlssonille.

Kimmo Tiilikainen poistui kello 13 ja puheenjohtajana jatkoi Marja Kokkonen.

Keskustelussa tuotiin esille, että esityksessä pitäisi olla maininta saamelaisten luontosuhteesta. Vastuullisesti tulisi tiedottaa, mitä jokamiehenoikeudet tarkoittavat kansainvälisesti ja markkinoinnissa. Pohjoisessa on jokamiehenoikeuksiin kuulumatonta toimintaa johtuen siitä, että ulkomaalaiset luulevat jokamiehenoikeuksia liian laajoiksi.

Tuotiin esille, että YM on tehnyt selvityksen, jossa jokamiehenoikeuksien tulkintaa on selkeytetty: mikä kuuluu jokamiehenoikeuksiin ja mikä on maanomistajan kanssa sovittavaa toimintaa. Keskustelua kannattaa jatkaa, kun tapauksia tulee esille. Todettiin, että jokamiehenoikeudet kuuluvat YM:n vastuualueeseen, ja siellä asiaa hoitaa Miliza Malmelin. MMM:ssä jokamiehenoikeus- ja virkistyskäyttökysymyksissä yhteyshenkilö on Ville Schildt.

Todettiin, että Ilari Pirttilä on lähettänyt metsäneuvostolle sähköpostia liittyen metsäsuhteen esittämiseen UNESCO:n aineettoman maailmanperinnön listalle. Kysyttiin, mitä tarkoittaa etenemismahdollisuuksien osalta, jos Suomi esittää sekä metsäsuhdetta että jokamiehenoikeuksia.

Vastattiin, että esityksen taustalla on vuonna 2012 toiminut elämänlaatutyöryhmä. Silloin työryhmän esityksinä oli sekä jokamiehenoikeuksien valmistelu UNESCO:n listalle että metsäsuhteen tutkiminen. Todettiin, että jokamiehenoikeudet ja metsäsuhde tukevat toisiaan. Kansalliselle listalle on tulossa paljon ehdotuksia. Monia asioita voidaan esittää ilman vastakkainasettelua. OKM päättää kansallisesta listasta ja siitä, mitä ehdotetaan kansainväliselle listalle.

Tuotiin esille, että jokamiehenoikeudet koskettavat muutakin kuin metsiä. Jokamiehenoikeuksien avulla luodaan metsäsuhdetta. Asiaan vaikuttaa myös, miten jompikumpi voidaan hahmottaa niin, että myös ulkomailla ymmärretään, mitä listalle haetaan.

Tuotiin esille, että jokamiehenoikeuksiin liittyy sekä lainsäädännöllisiä elementtejä että elementtejä, joilla on merkittäviä vaikutuksia yksittäisten maanomistajien omaisuuden käyttöön.

Tuotiin esille, että kaikilla metsäneuvoston jäsenillä ei ole valmiutta allekirjoittaa jokamiehenoikeuksia koskevaa esitystä. Todettiin, että halukkaat voivat ilmoittautua Eki Karlssonille. Molemmat esitykset ovat tulleet tiedoksi.

8. Seuraavat kokoukset

- 20.6. klo 9.30–11.30, Valtioneuvoston juhlahuoneisto (*siht. huom. kokousaika muutettu 22.3. jälkeen*)

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 13.15.